

Jaarverslag 2010 van de Chemie Historische Groep (CHG) van de KNCV

Activiteiten

In 2010 organiseerde de CHG de volgende activiteiten:

(1) Op vrijdag 12 februari hield de CHG een excursie naar Solvay Pharmaceuticals/ Abbott in Weesp, waarbij de lactulose en de vitamine D fabrieken werden bezocht. Voorafgaand aan het fabrieksbezoek waren er twee korte lezingen door Ernst Homburg (Solvay, Solvay Pharmaceuticals, Duphar en Abbott, enige hoofdlijnen) en Willem Vijvers (Geschiedenis van de locatie Weesp). Voor de ruim 30 deelnemers had het bedrijf ook een historische expositie van foto's en oude bedrijfsbladen ingericht.

(2) Kort daarna, op donderdag 4 maart 2010, hield de CHG, in samenwerking met het Genootschap GeWiNa, in het museum en sterrewacht Sonnenborgh in Utrecht een minisymposium onder de titel Van Astrofysica naar Astrochemie. Deze inhoudelijk zeer succesvolle bijeenkomst telde bijna 40 deelnemers. Lezingen werden gehouden door: Han Heijmans (W.H. Julius en de start van de zonnephysica in Utrecht), Leo Molenaar (Marcel Minnaert, de man die de zon in een reageerbuis deed), Harm Habing (Fijn stof en de Melkweg: de gevolgen van een Leidse prijsvraag uit 1941) en Ewine van Dishoeck (Astrochemie wordt volwassen, 1970-1990). In de pauze was er een bezoek aan de locatie van één van de oudste Nederlandse chemische laboratoria van Nederland: het Utrechtse universiteitslaboratorium van Johann Barchusen dat zich in de gewelven van de Sonnenborgh bevond.

(3) Tijdens de KNCV-voorjaarsbijeenkomst, op donderdag 15 april, organiseerde de CHG samen met de Sectie Katalyse een bijeenkomst over Historische aspecten van de katalyse in Nederland. Sprekers waren: Rutger van Santen (Een geschiedenis van de katalyse, samenspel van wetenschap en technologie), Herman van Bekkum (Katalyse in Delft: van Boëseken/Waterman tot Arends/Kapteijn), Tiong Sie (Katalyse bij Shell: Olieraffinageprocessen), en Laurens Hessels (Een stabiele relatie in een dynamische omgeving - de samenwerking tussen universiteit en industrie op het gebied van de katalyse). Het bezoekersaantal wisselde in de loop van de dag, zoals op KNCV-congressen gebruikelijk is.

(4) Onder de titel Gas en tegengas was er op donderdag 7 oktober 2010 een excursie naar TNO Defensie & Veiligheid (TNO D&V) te Rijswijk, georganiseerd samen met de Rotterdamsche Chemische Kring, waaraan tevens een minisymposium over de problematiek van het chemisch wapen, met name in Nederland, verbonden was. Lezingen werden gehouden door: Eric Wils (Fritz Haber, de vader van het chemisch wapen), Herman Roozenbeek (De Nederlandse krijgsmacht en het chemisch wapen), Maarten Nieuwenhuizen (De geschiedenis van het defensieonderzoek bij TNO op het gebied van het chemisch wapen), en Daan Noort (Onderzoek naar het aantonen van blootstelling

aan chemische wapens). Vervolgens gingen de ca. 35 aanwezigen in twee groepen naar twee locaties voor het onderzoek aan gasmaskers en beschermende kleding.

(5) Het jaarprogramma werd afgesloten met een excursie naar de fabriek van de Suikerunie in Dinteloord, georganiseerd in samenwerking met NPT en met de Sektie Historiek van de Kon. Vlaamse Chemische Vereniging. Onder de titel Het zoet der historie werd het excursiegedeelte voorafgegaan door een viertal lezingen: P. Mesters (Inleiding Suikerindustrie in Nederland), Martijn Bakker (Suiker in structuren: Ontwikkeling van de Nederlandse suikerindustrie in de 19e en vroege 20e eeuw), Staf Thomas (De chemie van het erfgoed), en Luc Kroes (Historische en huidige technologie). Behalve een rondleiding door de fabriek, bezochten de ruim 65 deelnemers het locatiemuseum en de daar aanwezige stoommachines. Voor een uitvoeriger verslag zie: http://www.npt.nl/cms/images/stories/Verslagen/Artikel_Excursie_Suikerunie_261110_website.pdf

Nieuwsbrief

De laatste CHG-Nieuwsbrief verscheen in oktober 2009. Congresaankondigingen e.d. werden direct aan de leden doorgestuurd.

Leden

Het ledental daalde van 83 naar 78 leden.

Op 15 april 2010 werd een ledenvergadering gehouden. Hier werd het overlijden van Dr J.W. (Hans) van Spronsen gememoreerd, die 50 jaar lid was van de Historische Commissie van de KNCV, waarvan ongeveer 40 jaar als voorzitter.

De kascommissie bracht een positief rapport uit over de financiën.

Verschillende leden brachten interessante onderwerpen naar voren voor toekomstige activiteiten.

CHG-Bestuur

Het bestuur kwam bijeen op 4 maart, 1 juni, 14 september en 14 december.

Per 31 december 2010 was het bestuur als volgt samengesteld:

- Rob van Veen (voorzitter)
- Ernst Homburg (vice-voorzitter/ secretaris)
- Eric Wils (penningmeester)
- Jacob van Dijk
- Ton van Helvoort
- Willem Hornix

- Patricia Kooyman
- Albert Philipse

(voor de contactgegevens, zie de website van de CHG op www.kncv.nl).

Het bestuur had regelmatig contact met zusterorganisaties zoals NPT, de Sektie Historiek van de KVCV, en met chemische kringen, zoals de RCK.